

**Spostrzeganie wzrokowe
dziecka przedszkolnego
jako złożona funkcja poznawcza**

Małgorzata Obrycka
Agnieszka Zalewska-Meler

**Spostrzeganie wzrokowe
dziecka przedszkolnego
jako złożona funkcja poznawcza**

Eyetracking w badaniach pedagogicznych

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2025

Recenzent
Prof. dr hab. Bożena Muchacka

Redaktor Wydawnictwa
Anna Roman

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Programu Humanistyki Gdańskiej
oraz Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-718-7

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie, czyli o doświadczaniu świata przez dziecko drogą poznawania pod kontrolą wzroku i nie tylko	7
Rozdział 1. Odbieranie bodźców wzrokowych jako funkcja poznawcza dziecka przedszkolnego	15
1.1. Proces spostrzegania – rozpoznanie pojęcia	15
1.2. Zakres i właściwości percepcji wzrokowej w okresie dzieciństwa	22
1.3. Funkcjonalna ocena widzenia dziecka przedszkolnego – ujęcie pedagogiczne	31
Rozdział 2. Eyetracking jako narzędzie oceny percepcji wzrokowej . . .	39
2.1. Technologia śledzenia ruchów gałek ocznych: czym jest eyetracking i do czego może służyć w nauce i praktyce?	39
2.2. Eyetracking w procesie analizy możliwości poznawczych – funkcje, zadania i zastosowanie	51
2.3. Badania eyetrackingowe w kontekście perspektywy pedagogicznej	55
Rozdział 3. Założenia metodologiczne badań własnych	65
3.1. Określenie zadania badawczego	65
3.2. Określenie problemów badawczych	71
3.3. Wybór metod, technik i narzędzi badawczych	74
3.4. Zasady pozyskiwania danych oraz uczestników do badań . . .	80

Spis treści

Rozdział 4. Spostrzeżenia wzrokowe jako przedmiot poznania i doświadczeń w praktyce edukacyjnej – rezultaty analiz fenomenograficznych	85
4.1. Obserwacja jako element rozwoju percepcji wzrokowej dziecka przedszkolnego	89
4.2. Doświadczenia kształtowania i rozwijania percepcji wzrokowej dziecka w wieku 3–6 lat	101
4.3. Między deficytem a zaburzeniem spostrzegania wzrokowego dziecka przedszkolnego	111
4.4. Ocena możliwości wzrokowych dziecka przedszkolnego w perspektywie jednostkowych doświadczeń i zastosowania badań eyetrackingowych	125
Podsumowanie, czyli o tym, co i kiedy może stać się wyznacznikiem sukcesu edukacyjnego dziecka przedszkolnego	153
Aneks. Transkrypcje wywiadów	173
Bibliografia	233
Słownik terminów badań z użyciem nowych technologii eyetrackingowych	245
Wykaz rycin	247
Wykaz tabel	248